EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 30.1.2014
COM(2014) 46 final

ANNEXES 1 to 2

LISA

Kohtualluvuse kokkuleppeid käsitlev konventsioon ja kohtualluvuse kokkuleppeid käsitleva konventsiooni artikli 21 kohane liidu deklaratsioon

järgmise dokumendi juurde:

Nõukogu otsus

30. juunil 2005 Haagis sõlmitud kohtualluvuse kokkuleppeid käsitleva konventsiooni Euroopa Liidu nimel heakskiitmise kohta

I LISA

KOHTUALLUVUSE KOKKULEPPEID KÄSITLEV KONVENTSIOON

Käesoleva konventsiooni osalisriigid,

soovides tõhusama õigusalase koostöö kaudu edendada rahvusvahelist kaubandust ja rahvusvahelisi investeeringuid,

olles veendunud, et kõnealust koostööd saab tõhustada kohtualluvust ning tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud välismaiste kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist käsitlevate ühtsete eeskirjade abil,

olles veendunud, et kõnealune tõhusam koostöö nõuab eelkõige rahvusvahelist õiguskorda, mis tagaks õiguskindluse ja äritehingute poolte vahel sõlmitud erandliku kohtualluvuse kokkulepete tõhususe ning reguleeriks kõnealustel kokkulepetel põhinevate kohtumenetluste raames vastu võetud kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist,

on otsustanud sõlmida käesoleva konventsiooni ja leppinud kokku järgmistes sätetes:

I PEATÜKK

KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Kohaldamisala

1. Käesolevat konventsiooni kohaldatakse rahvusvaheliste juhtumite puhul tsiviil- ja kaubandusasjade valdkonnas sõlmitud erandliku kohtualluvuse kokkulepete suhtes.

2. II peatüki tähenduses on rahvusvahelised juhtumid mis tahes juhtumid, mille puhul ei ole tegemist olukorraga, kus kohtuvaidluse poolte elu- või asukoht on ühes ja samas osalisriigis ning kus kohtuvaidluse pooled ja kohtuvaidlusega seotud muud asjaolud on olenemata valitud kohtu asukohast seotud üksnes kõnealuse osalisriigiga.

3. III peatüki tähenduses on rahvusvahelised juhtumid mis tahes juhtumid, mille puhul taotletakse välismaise kohtuotsuse tunnustamist või täitmist.

Artikkel 2

Kohaldamisalast väljajätmine

1. Käesolevat konventsiooni ei kohaldata selliste erandliku kohtualluvuse kokkulepete suhtes,

a) mille pooleks on füüsiline isik, kes tegutseb peamiselt isiklikel, perekondlikel või majapidamisega seotud eesmärkidel (tarbija);

b) mis on seotud töölepingutega, sealhulgas kollektiivlepingutega.

2. Käesolevat konventsiooni ei kohaldata järgmiste küsimuste suhtes:

a) füüsiliste isikute õiguslik seisund ning nende õigus- ja teovõime;

b) ülalpidamiskohustused;

c) muud perekonnaõigusega, sealhulgas abieluvaraga, seotud küsimused ja muud abielust või abieluga sarnanevatest suhetest tulenevad õigused või kohustused;

d) testamendid ja pärimisasjad;

e) maksejõuetus, kokkulepped võlausaldajatega ja muud samalaadsed küsimused;

f) reisijate- ja kaubavedu;

g) merereostus, mereõiguslike nõuetega seotud vastutuse piiramine, üldavarii ning pukseerimine ja päästmine hädaolukorras;

h) konkurentsitõkked;

i) vastutus tuumakahjustuste korral;

j) kehavigastustega seotud kahju ja moraalse kahju nõuded, mis on esitanud füüsiline isik või mis on esitatud füüsilise isiku nimel;

k) varalise kahju õigusvastase tekitamisega seotud nõuded, mis ei tulene lepingulistest suhetest;

l) kinnisasja õigused ja õigused kasutada kinnisasja;

m) juriidiliste isikute kehtivus, tühisus või likvideerimine ning nende organite otsuste kehtivus;

n) intellektuaalomandi õiguste, välja arvatud autoriõiguse ja sellega seotud õiguste kehtivus;

o) intellektuaalomandi õiguste, välja arvatud autoriõiguse ja sellega seotud õiguste rikkumine; välja arvatud vaidlused, mille puhul menetlus algatatakse sellise poolte vahel sõlmitud lepingu rikkumise suhtes, mille aluseks on kõnealused õigused, või mille puhul oleks võinud algatada menetluse sellise lepingu rikkumise suhtes;

p) avalikes registrites sisalduvate kannete kehtivus.

3. Olenemata lõikest 2 ei jää käesoleva konventsiooni kohaldamisalast välja kohtuvaidlused, mille raames käsitletakse mõnda lõikes 2 loetletud küsimust eelküsimusena ja mitte vaidluse esemena. Eelkõige ei jää kohtuvaidlus konventsiooni kohaldamisalast välja juhul, kui kaitsja kasutab mõnda lõikes 2 loetletud küsimust oma vastuväites, ent kõnealune küsimus ei ole vaidluse ese.

4. Käesolevat konventsiooni ei kohaldata vahekohtu ja sellega seotud menetluste suhtes.

5. Kohtuvaidlus ei jää käesoleva konventsiooni kohaldamisalast välja üksnes seetõttu, et üks menetlusosaline on riik, sealhulgas riigi valitsus, valitsusasutus või riiki esindav isik.

6. Käesolev konventsioon ei mõjuta riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide või nende varaga seotud privileege ega immuniteete.

Artikkel 3

Erandliku kohtualluvuse kokkulepped

Käesolevas konventsioonis:

a) on „erandliku kohtualluvuse kokkulepe” kahe või enama poole vahel sõlmitud kokkulepe, mis vastab punktis c esitatud tingimustele ja millega määratakse konkreetsest õigussuhtest tekkinud või tekkivate vaidluste lahendamiseks ühe osalisriigi kohtud või ühe osalisriigi üks konkreetne kohus või mitu konkreetset kohut ning välistatakse mis tahes teiste kohtute pädevus kõnealuste vaidluste lahendamisel;

b) kui pooled ei ole selgesõnaliselt kokku leppinud teisiti, käsitatakse kohtualluvuse kokkulepet, millega määratakse ühe osalisriigi kohtud või ühe osalisriigi üks konkreetne kohus või mitu konkreetset kohut, erandliku kohtualluvuse kokkuleppena;

c) erandliku kohtualluvuse kokkulepe tuleb sõlmida või jäädvustada

i) kirjalikult või

ii) mis tahes sidevahendi abil, mis võimaldab infole hiljem juurde pääseda, et seda kasutada;

d) erandliku kohtualluvuse kokkulepet, mis moodustab osa teisest lepingust, käsitatakse lepingu muudest tingimustest sõltumatu kokkuleppena. Erandliku kohtualluvuse kokkuleppe kehtivust ei saa vaidlustada üksnes seetõttu, et leping ei kehti.

Artikkel 4

Muud mõisted

1. Käesolevas konventsioonis on „kohtuotsus" igasugune sisuline kohtulahend, mille kohus on konkreetses kohtuasjas teinud, sealhulgas otsus või määrus, ning samuti kohtu (sealhulgas kohtuametniku) tehtud otsus kohtukulude kohta, eeldusel et see on seotud sisulise kohtulahendiga, mida võidakse käesoleva konventsiooni alusel tunnustada või täita. Esialgseid õiguskaitsevahendeid kohtuotsusena ei käsitata.

2. Käesoleva konventsiooni kohaldamisel loetakse üksuse või isiku, välja arvatud füüsiline isik, asukohaks seda riiki,

a) kus on tema põhikirjajärgne asukoht;

b) mille õiguse alusel ta asutati;

c) kus on tema juhatuse asukoht või

d) kus on tema peamine tegevuskoht.

II PEATÜKK

KOHTUALLUVUS

Artikkel 5

Valitud kohtu pädevus

1. Erandliku kohtualluvuse kokkuleppes nimetatud ühe osalisriigi kohus või kohtud on pädevad tegema otsuseid kokkuleppe kohaldamisalasse jäävates kohtuasjades, välja arvatud juhul, kui kokkulepe on kõnealuse riigi õiguse kohaselt tühine.

2. Lõike 1 kohaselt pädev kohus ei või keelduda oma pädevuse teostamisest põhjusel, et kohtuvaidlus tuleks lahendada teise riigi kohtus.

3. Lõiked 1 ja 2 ei mõjuta eeskirju, mis käsitlevad:

a) nõude eseme või selle väärtusega seotud kohtualluvust;

b) kohtualluvuse määramist asjaomase osalisriigi kohtusüsteemis. Juhul kui valitud kohtul on siiski kohtuasja edasiandmise osas kaalutlusõigus, võetakse nõuetekohaselt arvesse poolte valikut.

Artikkel 6

Kokkuleppes nimetamata kohtu kohustused

Muu osalisriigi kohus kui osalisriik, kus asub valitud kohus, peatab menetluse või lükkab tagasi kaebuse, mille suhtes kohaldatakse erandliku kohtualluvuse kokkulepet, välja arvatud juhul, kui

a) kokkulepe on valitud kohtu asukohariigi õiguse kohaselt tühine;

b) üks kokkuleppeosaline ei olnud hagi saanud kohtu asukohariigi õiguse kohaselt pädev kokkulepet sõlmima;

c) kokkuleppe kohaldamisega kaasneks ilmselgelt ebaõiglane kohtlemine või ilmselge vastuolu hagi saanud kohtu asukohariigi avaliku korraga;

d) kokkulepet ei saa asjakohaselt rakendada selle osalistest sõltumatutel erandlikel põhjustel või

e) valitud kohus on otsustanud jätta hagi menetlusse võtmata.

Artikkel 7

Esialgsed õiguskaitsevahendid

Esialgsed õiguskaitsevahendid ei kuulu käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse. Käesoleva konventsiooniga ei nähta ette ega välistata esialgsete õiguskaitsevahendite kohaldamise lubamist, nende kohaldamisest keeldumist või nende kohaldamise lõpetamist mõne osalisriigi kohtu poolt. Konventsioon ei mõjuta kohtuvaidluse poolte võimalust taotleda kõnealuste vahendite kohaldamist või kohtute võimalust kõnealuste vahendite kohaldamist lubada, nende kohaldamisest keelduda või nende kohaldamine lõpetada.

III PEATÜKK

TUNNUSTAMINE JA TÄITMINE

Artikkel 8

Tunnustamine ja täitmine

1. Erandliku kohtualluvuse kokkuleppes kindlaks määratud osalisriigi kohtu kohtuotsust tunnustatakse ja täidetakse teises osalisriigis kooskõlas käesoleva peatükiga. Otsuse tunnustamisest või täitmisest võib keelduda ainult käesolevas konventsioonis sätestatud põhjustel.

2. Ilma et see piiraks käesoleva peatüki sätete kohaldamiseks vajalikku läbivaatamist, ei vaadata otsuse teinud kohtu kohtuotsust sisuliselt läbi. Kohtu jaoks, kelle poole on pöördutud, on siduvad need asjaolud, mis on otsuse teinud kohtu kohtualluvuse aluseks, välja arvatud juhul, kui kohtuotsus tehti tagaselja.

3. Kohtuotsust tunnustatakse ainult juhul, kui see kehtib otsuse teinud kohtu asukohariigis, ning seda täidetakse ainult juhul, kui see kuulub täitmisele otsuse teinud kohtu asukohariigis.

4. Kohtuotsuse tunnustamise või täitmise võib edasi lükata või selle tunnustamisest või täitmisest keelduda, kui kohtuotsus kuulub läbivaatamisele otsuse teinud kohtu asukohariigis või kui otsuse vaidlustamise tavaline tähtaeg ei ole möödunud. Selline keeldumine ei välista kohtuotsuse tunnustamise või täitmise taotlemist edaspidi.

5. Käesolevat artiklit kohaldatakse ka sellises osalisriigi kohtus tehtud kohtuotsuse suhtes, kellele asjaomase osalisriigi valitud kohus on kooskõlas artikli 5 lõikega 3 kohtuasja edasi andnud. Kui valitud kohus omas kohtuasja teisele kohtule edasiandmise suhtes kaalutlusõigust, võib siiski keelduda kohtuotsuse tunnustamisest või täitmisest kohtuvaidluse selle poole suhtes, kes asukohariigis kohtuasja edasiandmisele õigeaegselt vastu vaidles.

Artikkel 9

Tunnustamisest või täitmisest keeldumine

Tunnustamisest või täitmisest võib keelduda, kui

a) kokkulepe on valitud kohtu asukohariigi õiguse kohaselt tühine, välja arvatud juhul, kui valitud kohus on otsustanud, et kokkulepe kehtib;

b) üks kokkuleppeosaline ei olnud taotluse saanud riigi õiguse kohaselt pädev kokkulepet sõlmima;

c) menetlust algatavat dokumenti või samaväärset dokumenti, mis sisaldab nõude olulisemaid elemente,

i) ei toimetatud kostja kätte piisavalt aegsasti ega viisil, mis võimaldanuks tal oma kaitset korraldada, välja arvatud juhul, kui kostja ilmus kohtusse ja võttis hagi suhtes seisukoha, ilma et ta oleks dokumentide kättetoimetamise suhtes otsuse teinud kohtule vastu vaielnud, eeldusel et otsuse teinud kohtu asukohariigi õiguse kohaselt oleks selline vaidlustamine lubatud, või

ii) see toimetati taotluse saanud riigis kostja kätte viisil, mis oli vastuolus taotluse saanud riigi aluspõhimõtetega dokumentide kättetoimetamise valdkonnas;

d) kohtuotsuseni jõuti kohtumenetluses toime pandud pettuse tõttu;

e) kohtuotsuse tunnustamine või täitmine oleks ilmselgelt vastuolus taotluse saanud riigi avaliku korraga, eelkõige juhul, kui kohtuotsuseni viinud konkreetne menetlus oli vastuolus kõnealuse riigi aluspõhimõtetega õiglase menetluse valdkonnas;

f) kohtuotsus on vastuolus kohtuotsusega, mis tehti taotluse saanud riigis samade poolte vahel aset leidnud kohtuvaidluses, või

g) kohtuotsus on vastuolus varasema kohtuotsusega, mis tehti mõnes teises riigis samade poolte vahel ja samas asjas aset leidnud kohtuvaidluses, juhul kui varasem kohtuotsus vastab tingimustele, mis on vajalikud selle tunnustamiseks taotluse saanud riigis.

Artikkel 10

Eelküsimused

1. Kui menetluse eelküsimusena tõstatatakse artikli 2 lõike 2 või artikli 21 alusel konventsiooni kohaldamisalast välja jäetud küsimus, ei kuulu selles küsimuses tehtud eelotsus käesoleva konventsiooni raames tunnustamisele või täitmisele.

2. Kui kohtuotsus põhineb artikli 2 lõike 2 alusel konventsiooni kohaldamisalast välja jäetud küsimuses tehtud eelotsusel, võib kohtuotsuse tunnustamisest või täitmisest selles osas keelduda.

3. Kui eelotsuses käsitletakse intellektuaalomandi õiguste, välja arvatud autoriõiguse või sellega seotud õiguse kehtivust, võib kohtuotsuse tunnustamisest või täitmisest lõike 2 alusel keelduda või selle tunnustamise või täitmise edasi lükata ainult juhul, kui

a) eelotsus on vastuolus kohtuotsuse või pädeva asutuse otsusega, mis on tehtud samas asjas ja selles riigis, mille õiguse alusel intellektuaalomandi õigus tekkis, või

b) intellektuaalomandi õiguse kehtivuse küsimuses algatatud menetlus on kõnealuses riigis pooleli.

4. Kui kohtuotsus põhineb eelotsusel, mis on seotud küsimusega, mille suhtes taotluse saanud riik vastavalt artikli 21 kohaselt esitatud deklaratsioonile käesolevat konventsiooni ei kohalda, võib kohtuotsuse tunnustamisest või täitmisest selles osas keelduda.

Artikkel 11

Kahju hüvitamine

1. Kui kohtuotsusega nähakse ette kahjuhüvitis, sealhulgas hoiatav või karistuslik kahjuhüvitis, millega ei hüvitata kannatanud poolele tegelikult tekitatud kahju või kahjustusi, võib kohtuotsuse tunnustamisest või täitmisest selles osas keelduda.

2. Kohus, kelle poole on pöördutud, võtab arvesse seda, kas ja millisel määral saab otsuse teinud kohtu poolt ette nähtud kahjuhüvitist kasutada menetluskulude katmiseks.

Artikkel 12

Kohtulikud kompromissid

Kohtulikud kompromissid, mille on kinnitanud erandliku kohtualluvuse kokkuleppes nimetatud osalisriigi kohus või mis on sõlmitud kõnealuses kohtus peetava kohtumenetluse raames ning mida täidetakse nimetatud kohtu asukohariigis samaväärselt kohtuotsustega, kuuluvad käesoleva konventsiooni raames täitmisele samaväärselt kohtuotsustega.

Artikkel 13

Esitatavad dokumendid

1. Otsuse tunnustamist või täitmist taotlev kokkuleppeosaline esitab järgmised dokumendid:

a) kohtuotsuse täielik ja tõestatud koopia;

b) erandliku kohtualluvuse kokkulepe, selle tõestatud koopia või muu kokkuleppe olemasolu tõendav dokument;

c) tagaseljaotsuse korral dokument või dokumendi tõestatud koopia, mis tõendab, et menetluse algatamise dokument või samaväärne dokument on edastatud kohtusse ilmumata jätnud poolele;

d) dokumendid, millega tõendatakse, et kohtuotsus on otsuse teinud kohtu asukohariigis kehtiv või seda saab kõnealuses riigis vajaduse korral täita;

e) artiklis 12 ettenähtud juhul erandliku kohtualluvuse kokkuleppes nimetatud osalisriigi kohtu tõend selle kohta, et kohtulik kompromiss või selle konkreetne osa kuulub nimetatud kohtu asukohariigis täitmisele samaväärselt kohtuotsusega.

2. Kui kohus, kelle poole on pöördutud, ei ole kohtuotsuse sisu põhjal võimeline kindlaks tegema, kas kohtuotsus vastab käesoleva peatüki tingimustele, võib ta nõuda mis tahes vajalike dokumentide esitamist.

3. Kohtuotsuse tunnustamise või täitmise taotlusele võib lisada dokumendi, mille on väljastanud mõni otsuse teinud kohtu asukohariigi kohus (sealhulgas kohtuametnik) ning mille vorm vastab Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi soovitatud ja avaldatud vormile.

4. Kui käesolevas artiklis osutatud dokumendid ei ole koostatud taotluse saanud riigi ametlikus keeles ning kui taotluse saanud riigi õigusega ei ole ette nähtud teisiti, lisatakse dokumentidele kinnitatud tõlge taotluse saanud riigi ametlikku keelde.

Artikkel 14

Menetlus

Kui käesolevas konventsioonis ei ole sätestatud teisiti, toimub kohtuotsuse tunnustamise menetlus, täidetavaks tunnistamise määruse väljaandmine, täitmise registreerimine ning otsuse täitmine taotluse saanud riigi õiguse alusel. Kohus, kelle poole on pöördutud, tegutseb kiiresti.

Artikkel 15

Võimalus tunnustada või täita kohtuotsuse eraldatavat osa

Kohtuotsuse eraldatavat osa tunnustatakse või täidetakse, kui selle kohta on esitatud eraldi taotlus või kui käesoleva konventsiooni kohaselt on võimalik tunnustada või täita ainult osa kohtuotsusest.

IV PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 16

Üleminekusätted

1. Käesolevat konventsiooni kohaldatakse erandliku kohtualluvuse kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud valitud kohtu asukohariigis pärast konventsiooni jõustumist.

2. Käesolevat konventsiooni ei kohaldata menetluste suhtes, mis algatati menetleva kohtu asukohariigis enne konventsiooni jõustumist.

Artikkel 17

Kindlustus- ja edasikindlustuslepingud

1. Kindlustus- või edasikindlustuslepingu alusel algatatud menetlusi ei jäeta käesoleva konventsiooni kohaldamisalast välja üksnes seetõttu, et kindlustus- või edasikindlustusleping hõlmab küsimusi, mis ei kuulu käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse.

2. Kindlustus- või edasikindlustuslepingust tulenevaid kohustusi käsitleva kohtuotsuse tunnustamist ja täitmist ei või piirata või selle tunnustamisest ja täitmisest keelduda üksnes seetõttu, et lepingust tulenev kohustus hõlmab ka kohustust maksta kindlustatud või edasikindlustatud isikule hüvitist seoses

a) juhtumiga, mille suhtes käesolevat konventsiooni ei kohaldata, või

b) kahju hüvitamisega, mille suhtes võidakse kohaldada artiklit 11.

Artikkel 18

Legaliseerimisest loobumine

Käesoleva konventsiooni raames edastatavaid või väljastatavaid dokumente ei legaliseerita ning nende suhtes ei kohaldata muid samalaadseid formaalsusi, sealhulgas apostilli nõuet.

Artikkel 19

Kohtualluvust piiravad deklaratsioonid

Riik võib esitada deklaratsiooni selle kohta, et tema kohtutel on õigus keelduda erandliku kohtualluvuse kokkuleppega hõlmatud kohtuvaidluste lahendamisest, kui kõnealuse riigi ja kohtuvaidluse poolte või kohtuvaidluse vahel puudub muu side peale valitud kohtu asukoha.

Artikkel 20

Kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist piiravad deklaratsioonid

Riik võib esitada deklaratsiooni selle kohta, et tema kohtutel on õigus keelduda teise osalisriigi kohtus tehtud kohtuotsuse tunnustamisest või täitmisest, kui kohtuvaidluse poolte elu- või asukoht on taotluse saanud riigis ning kui kohtuvaidluse poolte vahelised suhted ja kõik muud kohtuvaidlusega seotud asjaolud peale valitud kohtu asukoha on seotud üksnes taotluse saanud riigiga.

Artikkel 21

Konkreetsete küsimuste kohta esitatavad deklaratsioonid

1. Kui riigil on tõsine huvi käesolevat konventsiooni mõne konkreetse küsimuse suhtes mitte kohaldada, võib ta esitada sellekohase deklaratsiooni. Kõnealuse deklaratsiooni esitanud riik tagab, et esitatud deklaratsiooni kohaldamisala ei ulatuks vajalikust kaugemale ning et konventsiooni kohaldamisalast välja jäetav konkreetne küsimus oleks selgelt ja täpselt piiritletud.

2. Kõnealuse konkreetse küsimuse suhtes ei kohaldata konventsiooni

a) deklaratsiooni esitanud osalisriigis;

b) teistes osalisriikides, kui erandliku kohtualluvuse kokkuleppes on ainupädeva kohtuna nimetatud deklaratsiooni esitanud riigi kohtud või selle üks või mitu konkreetset kohut.

Artikkel 22

Mitteerandliku kohtualluvuse kokkulepet käsitlevad vastastikused deklaratsioonid

1. Konventsiooni osalisriik võib esitada deklaratsiooni selle kohta, et tema kohtud tunnustavad ja täidavad teise osalisriigi selliste kohtute kohtuotsuseid, mis on nimetatud kahe või enama osalise vahel sõlmitud ja artikli 3 punktile c vastavas kohtualluvuse kokkuleppes, milles on teatavast konkreetsest õigussuhtest tulenenud või tuleneda võivate vaidluste lahendamise eesmärgil kindlaks määratud ühe või enama osalisriigi kohus või kohtud (mitteerandliku kohtualluvuse kokkulepe).

2. Kui taotletakse ühes kõnealuse deklaratsiooni esitanud osalisriigis tehtud kohtuotsuse tunnustamist või täitmist teises deklaratsiooni esitanud osalisriigis, kuulub kohtuotsus käesoleva konventsiooni kohaselt tunnustamisele ja täitmisele juhul,

a) kui otsuse teinud kohus oli kindlaks määratud mitteerandliku kohtualluvuse kokkuleppes;

b) kui puudub kohtuotsus, mis on tehtud mõnes teises kohtus, milles oleks võinud menetluse algatada mitteerandliku kohtualluvuse kokkuleppe alusel, ning samade poolte vahel ja samas asjas ei ole pooleli menetlust mõnes teises samadele tingimustele vastavas kohtus ning

c) kui otsuse teinud kohus oli esimene kohus, kelle poole pöörduti.

Artikkel 23

Ühtne tõlgendamine

Käesoleva konventsiooni tõlgendamisel võetakse arvesse selle rahvusvahelist iseloomu ja vajadust edendada selle ühtset kohaldamist.

Artikkel 24

Konventsiooni kohaldamise läbivaatamine

Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi peasekretär korraldab regulaarselt

a) käesoleva konventsiooni ja selle deklaratsioonide toimimise läbivaatamise ning

b) arutelu käesoleva konventsiooni muutmise asjakohasuse üle.

Artikkel 25

Ühtlustamata õigussüsteemid

1. Kui osalisriigi eri territoriaalüksustes kehtib käesoleva konventsiooniga hõlmatud küsimuste käsitlemisel kaks või enam õigussüsteemi, käsitatakse

a) mis tahes viidet kõnealuse riigi õigusele või menetluskorrale vajaduse korral viitena asjaomase territoriaalüksuse õigusele või menetluskorrale;

b) mis tahes viidet alalisele elukohale kõnealuses riigis vajaduse korral viitena alalisele elukohale asjaomases territoriaalüksuses;

c) mis tahes viidet kõnealuse riigi kohtule või kohtutele vajaduse korral viitena asjaomase territoriaalüksuse kohtule või kohtutele;

d) mis tahes viidet seotusele kõnealuse riigiga vajaduse korral viitena seotusele asjaomase territoriaalüksusega.

2. Olenemata lõikest 1, ei ole osalisriik, mis hõlmab kaht või enamat territoriaalüksust, kus kehtivad eri õigussüsteemid, kohustatud kohaldama käesolevat konventsiooni selliste juhtumite suhtes, mis puudutavad ainult neid erinevaid territoriaalüksusi.

3. Territoriaalüksuse kohus, mis asub osalisriigis, mis hõlmab kaht või enamat territoriaalüksust, kus kehtivad eri õigussüsteemid, ei ole kohustatud tunnustama või täitma

teises osalisriigis tehtud kohtuotsust üksnes põhjusel, et kohtuotsust on käesoleva konventsiooni kohaselt tunnustatud või täidetud sama riigi teises territoriaalüksuses.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide suhtes.

Artikkel 26

Seos teiste rahvusvaheliste kokkulepetega

1. Käesolevat konventsiooni tuleb võimalikult suures ulatuses tõlgendada nii, et see oleks kooskõlas teiste osalisriikides kehtivate lepingutega, olenemata sellest, kas need on sõlmitud enne või pärast käesolevat konventsiooni.

2. Käesolev konventsioon ei mõjuta osalisriigis enne või pärast käesolevat konventsiooni sõlmitud lepingu kohaldamist selliste juhtumite suhtes, mille puhul ühegi poole elu- või asukoht ei ole sellises konventsiooni osalisriigis, kes ei ole lepingu pool.

3. Käesolev konventsioon ei mõjuta osalisriigis enne käesoleva konventsiooni jõustumist sõlmitud lepingu kohaldamist, kui käesoleva konventsiooni kohaldamine oleks vastuolus kõnealuse osalisriigi kohustustega mõne muu kui osalisriigi suhtes. Käesolevat lõiget kohaldatakse ka selliste lepingute suhtes, millega muudetakse või asendatakse kõnealuses osalisriigis enne käesoleva konventsiooni jõustumist sõlmitud leping, välja arvatud juhul, kui lepingu muutmine või asendamine põhjustaks uusi vastuolusid käesoleva konventsiooniga.

4. Käesolev konventsioon ei mõjuta osalisriigis enne või pärast käesolevat konventsiooni sõlmitud lepingu kohaldamist, kui lepingu alusel taotletakse sellise osalisriigi kohtus tehtud kohtuotsuse tunnustamist või täitmist, kes on samal ajal ka kõnealuse lepingu pool. Asjaomast kohtuotsust ei tohi siiski tunnustada või täita väiksemas ulatuses, kui seda tehtaks käesoleva konventsiooni alusel.

5. Käesolev konventsioon ei mõjuta osalisriigis sellise lepingu kohaldamist, millega reguleeritakse kohtualluvust või kohtuotsuste tunnustamist või täitmist konkreetse küsimuse puhul, ning seda isegi juhul, kui leping on sõlmitud pärast käesolevat konventsiooni ja kui kõik lepinguga hõlmatud riigid on käesoleva konventsiooni osalised.

Käesolevat lõiget kohaldatakse üksnes juhul, kui osalisriik on esitanud asjaomase lepingu kohta käesoleva lõike kohase deklaratsiooni. Deklaratsiooni esitamise korral ei ole teised osalisriigid kohustatud mis tahes vastuolude puhul käesolevat konventsiooni kõnealuse konkreetse küsimuse suhtes kohaldama, kui erandliku kohtualluvuse kokkuleppes on kindlaks määratud kõnealuse deklaratsiooni esitanud osalisriigi kohtud või selle üks või mitu konkreetset kohut.

6. Käesolev konventsioon ei mõjuta konventsioonis osalevas piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonis enne või pärast konventsiooni vastu võetud eeskirjade kohaldamist,

a) kui kummagi kohtuvaidluse poole elu- või asukoht ei ole sellises konventsiooni osalisriigis, mis ei ole piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni liige;

b) kui tegemist on kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise või täitmisega piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni liikmesriikides.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 27

Allakirjutamine, ratifitseerimine, vastuvõtmine, heakskiitmine või ühinemine

1. Käesolev konventsioon on allakirjutamiseks avatud kõikidele riikidele.

2. Käesolev konventsioon tuleb allakirjutanud riikides ratifitseerida, vastu võtta või heaks kiita.

3. Käesolev konventsioon on avatud ühinemiseks kõikidele riikidele.

4. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirjad antakse hoiule Madalmaade Kuningriigi Välisministeeriumile, kes on konventsiooni hoiulevõtja.

Artikkel 28

Ühtlustamata õigussüsteeme käsitlevad deklaratsioonid

1. Kui riik hõlmab kaht või enamat territoriaalüksust, kus kehtivad käesolevas konventsioonis reguleeritavate küsimuste suhtes erinevad õigussüsteemid, võib riik konventsioonile alla kirjutades, seda ratifitseerides, vastu võttes, heaks kiites või sellega ühinedes esitada deklaratsiooni selle kohta, et käesolevat konventsiooni kohaldatakse kõigi tema territoriaalüksuste suhtes või ainult ühe või mitme territoriaalüksuse suhtes, ning ta võib oma deklaratsiooni igal ajal muuta, esitades uue deklaratsiooni.

2. Igast sellisest deklaratsioonist teatatakse konventsiooni hoiulevõtjale ja täpsustatakse seejuures konkreetsed territoriaalüksused, mille suhtes konventsiooni kohaldatakse.

3. Kui riik ei ole käesoleva artikli kohast deklaratsiooni esitanud, kohaldatakse konventsiooni kõigi asjaomase riigi territoriaalüksuste suhtes.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide suhtes.

Artikkel 29

Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid

1. Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon, mille liikmed on üksnes suveräänsed riigid ja mis on pädev mõnedes või kõigis käesoleva konventsiooniga hõlmatud küsimustes, võib samuti konventsioonile alla kirjutada, selle vastu võtta, heaks kiita või sellega ühineda. Sellisel juhul on piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonil osalisriigi õigused ja kohustused sel määral, mil ta on pädev käesoleva konventsiooniga hõlmatud küsimustes.

2. Konventsioonile alla kirjutades, seda vastu võttes, heaks kiites või sellega ühinedes teatab piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon konventsiooni hoiulevõtjale kirjalikult, millistes konventsiooniga hõlmatud küsimustes on tema liikmesriigid talle pädevuse andnud. Organisatsioon teatab konventsiooni hoiulevõtjale viivitamatult kirjalikult kõikidest muutustest, mis on tema pädevuses toimunud võrreldes käesoleva lõike kohaselt edastatud eelmise teatega.

3. Käesoleva konventsiooni jõustamisel võetakse piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni poolt hoiule antud dokumente arvesse üksnes juhul, kui piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon on esitanud artikli 30 kohase deklaratsiooni selle kohta, et tema liikmesriigid ei kavatse saada käesoleva konventsiooni osalisteks.

4. Käesolevas konventsioonis tehtava mis tahes viitega osalisriigile või riigile peetakse vajaduse korral silmas ka konventsioonis osalevat piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni.

Artikkel 30

Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni ühinemine konventsiooniga ilma organisatsiooni liikmesriike kaasamata

1. Konventsioonile alla kirjutades, seda vastu võttes, heaks kiites või sellega ühinedes võib piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon esitada deklaratsiooni selle kohta, et tal on pädevus kõigis konventsiooniga hõlmatud küsimustes ning et tema liikmesriigid ei saa konventsiooniosalisteks, ent konventsioon on nende suhtes siduv, kuna sellele kirjutab alla, selle võtab vastu, kiidab heaks või sellega ühineb piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon.

2. Kui piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon on esitanud lõike 1 kohase deklaratsiooni, peetakse konventsioonis tehtava mis tahes viitega osalisriigile või riigile vajaduse korral silmas ka organisatsiooni liikmesriike.

Artikkel 31

Jõustumine

1. Käesolev konventsioon jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele artiklis 27 osutatud teise ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest.

2. Seejärel jõustub käesolev konventsioon

a) iga riigi või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni suhtes, kes konventsiooni järgnevalt ratifitseerib, vastu võtab, heaks kiidab või sellega ühineb, selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele tema ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest;

b) territoriaalüksuse suhtes, millele on kooskõlas artikli 28 lõikega 1 laiendatud käesoleva konventsiooni kohaldamist, selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele teate esitamisest kõnealuses artiklis osutatud deklaratsiooni kohta.

Artikkel 32

Deklaratsioonid

1. Artiklites 19, 20, 21, 22 ja 26 osutatud deklaratsioone võib esitada konventsioonile allakirjutamise, selle ratifitseerimise, vastuvõtmise, heakskiitmise või sellega ühinemise ajal või hiljem ning neid võib igal ajal muuta või tagasi võtta.

2. Deklaratsioonidest, nendes tehtavatest muudatustest ja deklaratsioonide tagasivõtmisest teatatakse konventsiooni hoiulevõtjale.

3. Konventsioonile allakirjutamise, selle ratifitseerimise, vastuvõtmise, heakskiitmise või sellega ühinemise ajal esitatud deklaratsioon jõustub samal ajal konventsiooni jõustumisega asjaomase riigi suhtes.

4. Hiljem tehtud deklaratsioon, muudetud deklaratsioon või deklaratsiooni tagasivõtmine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele teate kättesaamisest konventsiooni hoiulevõtja poolt.

5. Artikli 19, 20, 21 ja 26 kohaseid deklaratsioone ei kohaldata selliste erandliku kohtualluvuse kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud enne nende jõustumist.

Artikkel 33

Denonsseerimine

1. Käesoleva konventsiooni võib denonsseerida, teatades sellest kirjalikult konventsiooni hoiulevõtjale. Denonsseerimine võib piirduda ühtlustamata õigussüsteemi konkreetsete territoriaalüksustega, mille suhtes konventsiooni kohaldatakse.

2. Denonsseerimine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb 12 kuu möödumisele konventsiooni hoiulevõtja poolt teate kättesaamise kuupäevast. Kui teates on denonsseerimise

jõustumiseks ette nähtud pikem ajavahemik, jõustub denonsseerimine kindlaksmääratud pikema ajavahemiku möödumisel konventsiooni hoiulevõtja poolt teate kättesaamise kuupäevast.

Artikkel 34

Konventsiooni hoiulevõtja poolt edastatavad teated

Konventsiooni hoiulevõtja edastab Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi liikmetele ning teistele riikidele ja piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonidele, kes on konventsioonile kooskõlas artiklitega 27, 29 ja 30 alla kirjutanud, selle ratifitseerinud, vastu võtnud, heaks kiitnud või sellega ühinenud, teabe järgmiste küsimuste kohta:

a) artiklites 27, 29 ja 30 osutatud allakirjutamine, ratifitseerimine, vastuvõtmine, heakskiitmine ja ühinemine;

b) käesoleva konventsiooni jõustumiskuupäev vastavalt artiklile 31;

c) artiklites 19, 20, 21, 22, 26, 28, 29 ja 30 ettenähtud teated, deklaratsioonid ning deklaratsioonide muutmine ja tagasivõtmine;

d) artiklis 33 osutatud denonsseerimine.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad käesolevale konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud 30. juunil 2005 Haagis inglise ja prantsuse keeles, kusjuures need tekstid on võrdselt autentsed, ühes eksemplaris, mis antakse hoiule Madalmaade Kuningriigi valitsuse arhiivi ning mille tõestatud koopia edastatakse diplomaatiliste kanalite kaudu kõikidele riikidele, kes olid Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi liikmesriigid selle kahekümnendal istungjärgul, ning kõikidele kõnealusel istungjärgul osalenud riikidele.

II LISA

Kohtualluvuse kokkuleppeid käsitleva konventsiooni artikli 21 kohane liidu deklaratsioon

1. Euroopa Liit esitab konventsiooni artikli 21 kohase deklaratsiooni selle kohta, et ta ei kohalda konventsiooni kindlustuslepingute suhtes, kui allpool ei ole sätestatud teisiti.

2. Käesolevat deklaratsiooni ei kohaldata, kui:

(a) kohtualluvuse kokkulepe on sõlmitud pärast vaidluse teket või

(b) ilma et see piiraks konventsiooni artikli 1 lõike 2 kohaldamist, kohtualluvuse kokkuleppe on sõlminud kindlustusvõtja ja kindlustusandja, kelle mõlema alaline või peamine elu- või asukoht oli lepingu sõlmimise ajal samas riigis, ning selle kohaselt on asja lahendamiseks pädevad kõnealuse riigi kohtud isegi juhul, kui kahjustav sündmus leiab aset välismaal, tingimusel et selline kokkulepe ei ole vastuolus asjaomase riigi õigusega, või

(c) kohtualluvuse kokkulepe käsitleb kindlustuslepingut, kui see hõlmab üht või mitut lõikes 3 nimetatud suurt riski.

3. Lõike 2 punktis c osutatud suured riskid hõlmavad transpordiriski (õhusõidukid, laevad, raudtee ja transiitkaup), krediidi- ja garantiiriski ning muid riske, kui kindlustusvõtja teostab lõikes 4 sätestatud teatava suurusega äritegevust.

4. Lõikes 3 osutatud riskid on järgmised:

(2) kahju, mis tekib:

  (a) laevadele, ranniku- või avamererajatistele või õhusõidukitele kaubanduslikel eesmärkidel kasutamisega seotud riskist;

  (b) transiitkaubale, v.a reisijate pagas, kui transiitvedu toimub osaliselt või täielikult nimetatud laevade või õhusõidukitega;

(3) vastutus, v.a reisijate kehavigastuste ja nende pagasi kaotuse või kahjustumise eest:

  (a) mis tuleneb punkti 1 alapunktis a nimetatud laevade, rajatiste või õhusõidukite kasutamisest, kui õhusõiduki registreerinud käesoleva konventsiooniga seotud riigi õigus ei keela kohtualluvust käsitlevaid kokkuleppeid selliste riskide kindlustamise puhul;

  (b) punkti 1 alapunktis b nimetatud transiitkauba tekitatud kaotuse või kahjustumise eest;

(4) majanduslik kahju, mis on seotud punkti 1 alapunktis a nimetatud laevade, rajatiste või õhusõidukite kasutamise või käitamisega, eelkõige lasti või prahiraha kaotusega;

(5) punktides 1–3 nimetatud riskidega seotud täiendav risk;

(6) punktidest 1–4 olenemata kõik järgmised suured riskid:

  (a) raudteeveeremite kahjustused või kaotus;

  (b) õhusõidukite kahjustused või kaotus;

  (c) jõe-, kanali-, järve- ja merelaevade kahjustused või kaotus;

  (d) kaupade kahjustused või kaotus veol või pagasis, sõltumata veoviisist;

(e) vastutus, mis tekib õhusõidukite kasutamisel (sealhulgas vedaja vastutus);

(f) vastutus, mis tekib laevade, aluste või paatide kasutamisel merel, järvedel, jõgedel või kanalitel (sealhulgas vedaja vastutus);

(g) krediidi- ja garantiiriskid, kui kindlustusvõtja tegeleb kutsealaselt tootmis- või kaubandustegevusega või on mõne vaba elukutse esindaja ja risk seondub sellise tegevusega;

(h) juhul kui kindlustusvõtja teostab teatava suurusega äritegevust:

- maismaasõidukite (sealhulgas mootorsõidukid) kaotus või kahjustused;
- vara hävimine või kahjustumine tulekahju, plahvatuse, loodusjõudude (sealhulgas torm), tuumaenergia, pinnase vajumise, rahe, külma või varguse tõttu;
- vastutus, mis tekib maismaamootorsõidukite kasutamisel (sealhulgas vedaja vastutus);
- muu finantskahju, mis tuleneb tööhõiveriskidest, sissetuleku ebapiisavusest (üldine), halbadest ilmastikutingimustest, hüvitiste kaotusest, jätkuvatest üldkuludest, ettenägematust kaubanduskahjust, turuväärtuse langusest, renditasu või sissetuleku kaotusest, muust kaudsest kaubanduskahjust, muust finantskahjust (kaubandusväline) või muudest finantskahju vormidest.

5. Punkti 5 alapunkti h kohaldamisel loetakse teatava suurusega äritegevust teostavaks kindlustusvõtjaks kindlustusvõtja, kes ületab vähemalt kahe järgmise kriteeriumi piirmäärad:

- bilansimaht: 6,2 miljonit eurot;
- netokäive: 12,8 miljonit eurot;
- keskmine töötajate arv majandusaasta jooksul: 250.